

Qorti tal-Appell Kriminali

Onor. Imhalled Dr. Edwina Grima LL.D.

Appell Nru: 24/2023

Il-Pulizija

Vs

Sean Grima

Illum, 31 ta' Meju 2023

Il-Qorti;

Rat l-imputazzjonijiet dedotti kontra l-appellat, Sean Grima, detentur tal-karta tal-identita' Maltija bin-numru 416787M, akkużat quddiem il-Qorti tal-Maġistrati (Malta) bhala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali talli nhar is-7 ta' Ġunju 2019 għall-habta ta' 00:09hrs fi Triq Villabate, Zabbar:

1. Saq vettura bil-mutur jew vettura oħra, mingħajr licenzja tas-sewqan;
2. Uza, ġiegħel jew ħalla lil persuna oħra tuza vettura bil-mutur fit-toroq, kemm il-darba, għall-uzu tal-vettura minnu jew min dik il-persuna l-oħra, skond il-kaz, ma tkunx isseħħ polza ta' assigurazzjoni dwar ir-riskji ta' terzi persuni.

Rat is-sentenza tal-Qorti tal-Maġistrati (Malta) bhala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali tal-14 ta' Diċembru 2022, fejn il-Qorti għaddiet sabiex tillibera lill-imputat mill-imputazzjoni numru tnejn peress illi ma tirrizultax u sabitu hati tal-ewwel imputazzjoni (Kap. 65, Art. 15(1)(a)) u kkundanatu jhallas multa ta' tlett mitt ewro

(€300), b' din il-multa tithallas f'pagamenti mensili ugwali fuq medda ta' sitt xhur ai termini tal-Art. 14(2) tal-Kap. 9 b'dan illi jekk ma jsirx hlas ta' xi wiehed mill-pagamenti, il-bilanċ jsir dovut u jkollu jithallas kollu minnufih. B'zieda mal-piena, il-Qorti skwalifikat lill-imputat milli jkollu jew milli jikseb liċenzja tas-sewqan għall-perijodu ta' tmint (8) ijiem (Kap. 65, Art. 15(3)).

Rat ir-rikors tal-Avukat Ġenerali, ipprezentat fit-30 ta' Jannar 2023, fejn talab lil din l-Qorti sabiex tirriforma s-sentenza appellata billi :

1. Tikkonfermaha fil-parti fejn sabet lill-appellat hati tal-ewwel imputazzjoni dedotta kontrih mill-Prosekuzzjoni u tikkonfermaha ukoll fir-rigward tal-piena erogata u tal-iskwalifika tal-liċenzja tas-sewqan ordnata fir-rigward ta' din l-istess imputazzjoni; u
2. Thassarha u tirrevokaha f'dik il-parti fejn illiberat lill-appellat mit-tieni imputazzjoni (cioe tar-reat ikkontemplat taht is-subartikolu 1 tal-artikolu 3 tal-Kapitolu 104 tal-Ligijiet ta' Malta) u minflok tghaddi biex issib htija u tinfliggi piena skond il-liġi.

Rat l-aggravji imressqa mill-Avukat Ġenerali.

Rat l-atti u d-dokumenti kollha.

Rat il-fedina penali aġġornata tal-appellat esebita mill-Prosekuzzjoni fuq ordni tal-Qorti.

Semgħet trattazzjoni.

Ikkunsidrat:

Illi l-Avukat Ġenerali jressaq aggravju uniku dirett lejn dak li, fil-fehma tiegħu, kien jikkostitwixxi applikazzjoni żbaljata tal-liġi mill-Ewwel Qorti meta din għaddiet sabiex tillibera lill-appellat mit-tieni imputazzjoni dedotta fil-konfront tiegħu. Huwa jikkontendi li l-Ewwel Qorti kienet żbaljata meta ma sabitx htija fl-appellat għal sewqan ta' vettura fit-triq meta ma kienx kopert minn polza ta' assigurazzjoni, liema vjolazzjoni tal-liġi temerġi mill-fatt illi fil-jum indikat fiċ-ċitazzjoni, huwa ma kellux liċenzja tas-sewqan u konsegwentement ma setax jkun kopert b'polza ta' assigurazzjoni skond il-Liġi.

Illi kif tajjeb stqarret l-Ewwel Qorti fis-sentenza tagħha, tul is-snin kien hemm deċizzjonijiet li jidhru kemmxejn konfliġġenti mill-qrati tagħna dwar x'interpretazzjoni għandha tingħata lid-disposizzjonijiet ta' l-artikolu 3 tal-Kapitolu 104 tal-Liġijiet ta' Malta, liema artikolu tal-liġi jikkontempla ir-reat ta' sewqan mingħajr kopertura ta' assigurazzjoni.

Issa l-artikolu 3 tal-Kapitolu 104 tal-Liġijiet ta' Malta li jitkellem fuq r-reat li l-appellat kien mixli bih fit-tieni imputazzjoni jiddisponi illi:

(1) Bla ħsara tad-disposizzjonijiet ta' din l-Ordinanza, hadd ma jista' juża jew iġieghel jew iħalli lil persuna oħra tuża vettura bil-mutur fit-toroq kemm-il darba, għall-użu tal-vettura minnu jew minn dik il-persuna l-oħra, skont il-każ, ma tkunx isseħħ polza ta' assigurazzjoni dwar ir-riskji ta' terzi persuni, skont id-disposizzjonijiet ta' din l-Ordinanza.

(1A) Ikun prezunt li ma kienx hemm polza tal-assigurazzjoni fis-seħħ skont is-subartikolu (1), kemm-il darba min jiġi akkużat b'reat taħt is-subartikolu (1) ma jgħibx prova kuntrarja billi juri ċertifikat tal-assigurazzjoni mahruġ taħt l-artikolu 4(4).

(1B) Tista' tingħata eċċezzjoni valida, fil-prosekuzzjoni ta' reat taħt is-subartikolu (1), mill-akkużat jekk iġib prova li r-reat ikun sar mingħajr ma huwa kien jaf bih u li jkun eżerċita kull diligenza dovuta biex ma jhallix li r-reat isir.

Illi l-artikolu 4(4) jipprovdi hekk:

Polza ta' assigurazzjoni ma għandha ebda effett għall-finijiet ta' din l-Ordinanza kemm-il darba u sakemm ma jiġix mahruġ mill-assigurat awtorizzat favur il-persuna li hadet il-polza, ċertifikat (hawnhekk iżjed 'il quddiem imsemmi "ċertifikat ta' assigurazzjoni") fil-forma stabbilita; u meta l-polza ta' assigurazzjoni tkun ċertifikat internazzjonali ta' assigurazzjoni, dak iċ-ċertifikat internazzjonali għandu, għall-finijiet kollha ta' din l-Ordinanza ħlief meta r-rabta tal-kliem ma teħtieġ xort'oħra, ikuniċ-ċertifikat ta' assigurazzjoni meħtieġ li jinħareġ taħt dan is-subartikolu.

Huwa evidenti minn qari ta' din id-disposizzjoni tal-liġi illi għandha tirriżulta ir-reita' kull meta ma jkunx hemm mahruġ favur il-persuna imputata bir-reat taħt l-artikolu 3 ċertifikat ta' l-assigurazzjoni. Il-leġislatur, imbagħad, iġieghed fuq l-ispalla tal-persuna akkużata l-ħtieġa li huwa jeżonera ruħu mir-responsabbiltà kriminali meta allura

għandu jgib prova illi l-vettura hija koperta b'polza ta' l-assigurazzjoni dwar ir-riskji ta' terzi persuni u dan billi juri li hemm fuq saqajh ċertifikat ta' l-assigurazzjoni maħruġ fit-termini ta' l-artikolu 4(4) ta' l-Ordinanza **favur tiegħu**. Illi din il-Qorti ma tistax allura taqbel mal-fehma tal-Ewwel Qorti illi huwa biżżejjed li jkun hemm ċertifikat ta' assicurazzjoni maħruġ fuq kwalunkwe persuna, għaliex l-artikolu 4(4), li jagħmel referenza għalih l-artikolu 3(1A), jinneċesita illi dan ikun maħruġ favur dik il-persuna li tkun qed issuq il-vettura, u l-kwistjoni dwar jekk l-obbligazzjonijiet naxxenti minn din il-polza tal-assigurazzjoni għandhomx ikunu onorati xortawaħda mis-soċjeta assicuratrici għalkemm il-vettura ma tkunx misjuqa minn sewwieq awtorizzat skont il-polza tal-assigurazzjoni, hija *res inter alios acta*, u kif tajjeb tistqarr l-Ewwel Qorti hija kwistjoni purament ta' natura ċivili li ma għandha ikollha ebda piż fil-kamp penali.

Issa bix-xieħda ta' Vanessa Camilleri, rappreżentant ta' Transport Malta jirrizulta illi il-vettura li kienet qed tinstaq mill-appellat fil-jum indikat fiċ-ċitazzjoni kienet tgħajjat lil missieru Anthony Grima liema vettura kienet ilha hekk registrata sa mit-12 ta' Settembru 2018. L-appellat għażel li ma jixhidx iżda ipprezenta ċertifikat ta' l-assigurazzjoni maħruġ mis-soċjeta *Elmo Insurance* fuq isem Anthony Grima u li kien ikopri il-vettura tal-għamla Fiat Punto bin-numru ta' registrazzjoni JBD798. Dan iċ-ċertifikat jirreferi għall-perijodu bejn l-1 ta' Novembru 2018 sal-31 ta' Ottubru 2019. Illi ix-xufier awtorizzat skont din il-polza **kien unikament** missier l-appellat Anthony Grima u li din kienet tkopri ir-riskji għal terzi persuni¹. Taħt l-intestatura "*Limitations as to use*" fl-imsemmi ċertifikat hemm imnizzel hekk:

"Limitations as to use shall be described in the motor insurance policy"

Inoltre taħt l-intestatura "*Authorised Drivers*," imbagħad hemm indikat is-segwneti:

"Authorised Drivers shall have the meaning assigned in the motor insurance policy under the definition 'Authorised Driver'."

Illi esposti dawn il-fatti probatorji, allura huwa evidenti illi l-polza ta' l-assigurazzjoni ma kenitx maħruġa favur l-appellat, iżda favur missieru biex b'hekk fil-jum indikat fl-

---

¹ Ara Dokument a fol19. tal-proċess

imputazzjoni ma kenitx fis-seħh polza ta' l-assigurazzjoni għall-użu tal-vettura minnu. Illi l-izvilupp ġurisprudenzjali fir-rigward tar-reat in dizamina kien tajjeb traċċjat minn din il-Qorti kif diversament ippresjeduta meta intqal hekk:

“Issa, traċċjat l-insenjament tal-Qrati tul iz-zmienijiet, jidher illi sas-sena 2005, l-Qrati taghna dejjem fehemu dak li fis-semplicita' tieghu jipprovdi l-artikolu 3 tal-Kap 104, igifieri li hadd ma jista' jsuq vettura bil-mutur jekk ma jkunx debitament assikurat biex jaghmel dan. Dik is-sentenza izda tippernja fuq id-doveri tal-kumpaniji tal-assikurazzjoni u bid-dovut rigward, l-obbligi u l-kundizzjonijiet li l-kumpaniji tal-assikurazzjoni jassumu mal-Awtoritajiet kompriz ir-Regolatur, sabiex tinhargilhom u jzommu fis-seħh il-licenzji taghhom bhala assikurazzjoni kompriz l-obbligi taghhom li jiehu sehem f'pool bhala insurers concerned, ma jistghax jitqies li jezionera lil kull sewwieq mill-obbligi tieghu taht il-Kapitolu 104. Tant hu hekk illi, ghad li s-sentenza fl-ismijiet Scuderi kien font ta' referenza ghal diversi kawzi anke jekk mhix dejjem segwita, l-Qorti tal-Appell kellha ripensament u fis-sentenza taghha Il-Pulizija vs Andre Apap tal-4 ta' Frar, 2011 rriteniet illi ma taqbilx mad-distinzjonijiet li saru minn din il-Qorti diversament preseduta fis-sentenzi taghha Il-Pulizija vs Angelo Scuderi (3.11.2005), Il-Pulizija vs Stefan Apap (26.4.2007) u Il-Pulizija vs Charles Galea (7.5.2007) u ohrajn “dwar meta tiskatta l-prezunzjoni prevista fis-subartikolu 3(1A) tal-Kap 104. Is-subartikolu 3(1A) tal-Kap 104 huwa car u inekwivoku fil-portata tieghu.”².

Tgħid hekk is-sentenza *Il-Pulizija vs Andre' Apap* li għaliha taghmel referenza l-Qorti fid-deċiżjoni su-iċċitata:

“Is-subartikolu 3(1A) tal-Kap 104 hu car u inekwivoku fil-portata tieghu: il-prezunzjoni in kwistjoni tiskatta kull meta “...min jiġi akkużat b'reat taht is-subartikolu (1) ma jgibx prova kuntrarja billi juri certifikat tal-assigurazzjoni mahruġ taht l-artikolu 4(4)” tal-Kap. 104. Din id-dispozizzjoni ma tħalli lok għall-ebda interpretazzjoni. Qatt ma kien hemm xi htiega li jsir xi sforz biex id-dispozizzjoni tal-artikolu 3(1A) tal-Kap 104 tiġi rikonċiljata permezz ta' process ta' interpretazzjoni mad-dispozizzjoni tal-artikolu 10(1) tal-istess Kap għaliex iz-żewġ dispozizzjonijiet jirregolaw sitwazzjonijiet diversi. L-artikolu 3(1A) tal-Kap 104 jirregola x'jiġri fi proceduri kriminali għal reat taht l-artikolu 3(1) tal-Kap 104 mentri l-artikolu 10(1) tal-istess Kap jirregola ir-rizarċiment mill-assikurazzjoni għal xi responsabbilta' għal dejn ċivili li għandha tkun koperta minn polza ta' assikurazzjoni. B'dak kollu li hemm fl-artikolu 10(1) tal-Kap 104 il-pożizzjoni li hemm fl-artikolu 3(1A) tal-istess Kap tibqa' mhux mittiefsa u ċioe' li fi proceduri kriminali għal reat taht l-artikolu 3(1) tal-Kap 104 kemm-il darba l-akkużat ma jgibx prova

---

² Il-Pulizija vs Joseph Gatt deciza 18/01/2016

kuntrarja billi juri ċertifikat tal-assigurazzjoni maħrug taħt l-artikolu 4(4) jiġi preżunt li ma kienx hemm polza tal-assigurazzjoni'

Konsegwentement tenut kont tad-diċitura tal-liġi applikabbli għal din l-imputazzjoni, ma setatx l-Ewwel Qorti tistrieħ unikament fuq iċ-ċertifikat ta' l-assigurazzjoni billi dan iċ-ċertifikat jindika illi dik il-polza ma inħarġitx favur l-appellat, il-persuna imputata bir-reat, iżda favur missieru. Dan għaliex l-artikolu 3 jipprospetta l-htija tal-persuna li ssuq vettura meta il-polza ta' l-assigurazzjoni ma tkopriex tali sewqan minn dik il-persuna. Din il-prova ma ssirx mill-Prosekuzzjoni, iżda trid issir mill-persuna mputata, prova li neċessarjament hija f'idejh bħala dik il-persuna li hija mixlija bl-att vjolattiv. Dan għaliex hekk kif ikun hemm ix-xilja taħt il-Kapitolu 104, hemm il-presunzjoni illi ma kienx hemm polza ta' l-assigurazzjoni, liema presunzjoni trid tingħeleb mill-persuna mixlija bir-reat. Illi din il-prova ssir bil-produzzjoni ta' ċertifikat ta' l-assigurazzjoni li għandu jkun jikkonforma mar-rekwiziti stabbilit fl-artikolu 4(4) ta' l-Att, u fuq kollox illi dan iċ-ċertifikat huwa tali li jkopri kwalunkwe ħsara li talvolta tista' tkun minnu kkaġjonata waqt li hu kien qieghed isuq il-vettura meta ġie interċettat mill-pulizija.

Illi l-Qorti, għalhekk, ma tistax taqbel mal-fehma tal-Ewwel Qorti illi bl-unika prova magħmula mid-difiża permezz taċ-ċertifikat ta' l-assigurazzjoni din kienet tezonera lill-appellat mis-sanzjoni tal-liġi u dan iktar u iktar meta l-artikolu 3 speċifikatament isejjes ir-reita' meta "**għall-użu tal-vettura minnu jew minn dik il-persuna l-oħra, skont il-każ, ma tkunx issehħ polza ta' assicurazzjoni dwar ir-riskji ta' terzi persuni, skont id-disposizzjonijiet ta' din l-Ordinanza.**" Illi t-test bl-Ingliż ta' din id-disposizzjoni tal-liġi, fil-fehma tal-Qorti huwa iktar ċar u inekwivoku meta hemm hekk dispost:

Subject to the provisions of this Ordinance, it shall not be lawful for any person to use or to cause or permit any other person to use a motor vehicle on a road unless there is in force in relation to the user of the vehicle by that person or that other person, as the case may be, such a policy of insurance in respect of third-party risks as complies with the requirements of this Ordinance. (enfazi tal-Qorti)

Id-dicitura adoperata għalhekk tinneċċessita prova dwar l-eżistenza ta' polza ta' l-assigurazzjoni li tikkonforma ruħha mar-rekwiżiti stabbiliti fl-Ordinanza u li tkopri lis-sewwieq li jkun kiser il-liġi u li hi mahruġa favur tagħha, u dan skont id-disposizzjonijiet tal-artikolu 4(4) ta' l-Att. Tant hu hekk illi f' dawk il-każijiet fejn ikun mixli l-persuna li ippermettiet lil persuna oħra tuża vettura bil-mutur fit-toroq, huwa jista' jkun eżonerat mir-reita' mhux biss billi jeżebixxi ċertifikat ta' l-assigurazzjoni, iżda irid jipprova ukoll illi r-reat ikun sar mingħajr ma huwa kien jaf bih u li jkun eżerċita kull diligenza dovuta biex ma jhallix li r-reat isir, u dan allavolja jkun ippreżenta ċ-ċertifikat ta' l-assigurazzjoni biex b'hekk ifisser illi r-responsabbilta' penali tirriżulta meta ma jkunx hemm il-prova illi s-sewqan ikun kopert b'polza ta' l-assigurazzjoni li tkun inħarġet favur is-sewwieq bħala persuna awtorizzata ukoll. F'dawn iċ-ċirkostanzi probatorji l-Qorti ma tarax illi l-appellat jista' jaħrab mir-responsabbilta' penali għal din l-infrazzjoni tal-liġi meta huwa evidenti illi l-polza ta' l-assigurazzjoni la inħarġet favur tiegħu u lanqas huwa indikat bħala wiehed mis-sewwieqa awtorizzati fuq l-imsemmija polza. Illi vettura fit-triq tista' tkun arma ta' periklu b'mod speċjali meta is-sewwieq lanqas ma ikun kopert b'licenzja valida tas-sewqan. Illi allura l-liġi f'dawn iċ-ċirkostanzi għandha tkun interpretata b'mod restrittiv, b'kull persuna mixlija bir-reat twieġeb personalment għal-vjolazzjoni minnha kkommessa u ma tistax taħrab mis-sanzjoni tal-liġi fil-kamp penali billi tistrieħ fuq it-terz li jkun intrabat taħt il-polza ta' l-assigurazzjoni sabiex ikunu koperti dawk iċ-ċirkostanzi fejn tista' tirriżulta l-ħsara, u dan iktar u iktar meta l-assigurazzjoni imbagħad għandha dritt ta' rivalsa kontra l-assigurat tagħha meta tkun kostretta bil-liġi tagħmel tajjeb għad-danni konsegwenzjali ikkaġjonati bl-aġir inkriminatorju tal-persuna mixlija bir-reat u dan għaliex l-polza ta' l-assigurazzjoni ma tkunx tkopri dik il-ħsara. Fid-dawl ta' dawn il-konsiderazzjonijiet il-Qorti tqies illi l-appell tal-Avukat Ġenerali jisthoqqlu akkoljiment.

Għal dawn il-motivi l-Qorti taqta' u tiddeċiedi billi tilqa' l-appell imressaq mill-Avukat Ġenerali, tgħaddi għalhekk sabiex tirrifirma s-sentenza appellata billi:

- i) Tikkonfermaha f'dik il-parti fejn sabet lill-appellat ħati tal-ewwel imputazzjoni hekk kif dedotta kontrih.**

- ii) Tirrevokaha f'dik il-parti fejn illiberat lill-appellat mit-tieni mputazzjoni, u minflok issibu hati tal-istess, u dana ai termini tal-Artikolu 3 tal-Kapitolu 104 tal-Ligijiet ta' Malta,
- iii) Tirrevokaha fejn l-appellat kien ikkundannat ihallas multa ta' €300 u minflok tikkundannah għal hlas ta' multa ta' €2500; u
- iv) Tirrevokaha f'dik il-parti fejn imponiet fuq l-appellat skwalifika milli jkollu jew milli jikseb liċenzja tas-sewqan għal perijodu ta' tmint ijiem u minflok timponi fuq l-appellat skwalifika milli jkollu jew milli jikseb liċenzja tas-sewqan għal perijodu ta' tnax-il xahar li jibdeu jidekorru mil-lum, u dana ai termini tal-Artikolu 3(2A) tal-Kapitolu 104 tal-Ligijiet ta' Malta.

Edwina Grima
Imhalled